

Nr 315.

Av herrar Ericsson i Sörsjön och Olsson i Rödningberg, om
anslag för yrkesinspektionens verksamhet.

Vid 1929 års riksdag väcktes av ledamöter i riksdagens andra kammare en motion, vari föreslogs, att befattningen som skogs- och flottledsinspektör skulle uppföras å ordinarie stat och i lönehänseende likställas med inspektörsbefattning. Motionärerna framhöllo därvid, att det var av stor vikt att genom tryggande i lönehänseende av denna inspektörsbefattning kunna för densamma få bibehålla en person med de kvalifikationer för denna tjänst, som den nuvarande innehavaren ansågs vara i besittning av. Därigenom erhåller uppenbarligen också — vilket måste anses riktigt — inspektören en fastare och mera oberoende ställning, icke allenast gentemot de lokala tillsynsorganen, utan även ifråga om förhållandet mellan arbetare och arbetsgivare.

Ehuru förenämnda motion ej föranledde någon åtgärd från riksdagens sida på sätt som motionärerna föreslagit, är det dock med tillfredsställelse som nu kan konstateras, att den ändå möjligen medverkat till att Kungl. Maj:t till innevarande års riksdag hemställer, att befattningen som skogs- och flottledsinspektör uppföres å ordinarie stat.

Förutom den nu nämnda motionen väcktes även en annan motion av samma ledamöter i andra kammaren, i vilken föreslogs att riksdagen skulle besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till stärkande av skogs- och flottledshärbärgeslagen samt den i samband därmed utövade yrkesinspektionens effektivitet samt fortast möjligt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde ge anledning. Den av motionärerna begärda utredningen blev också av riksdagen beslutad.

En av de viktigaste förutsättningarna för att en lagstiftning, som tillkommit i syfte att tillrättalägga missförhållandena å ett visst område, skall kunna ernå detta ligger nog däri, att man på samma gång skapar organ, vilkas uppgift är att utöva kontroll över efterlevnaden av lagen. Utan sådan kontroll bli lagstiftningar ofta endast paragrafer utan egentligt värde och alldeles särskilt är detta förhållandet på de områden, där gynnsamma betingelser för lagens sabotering äro tillfinnandes.

Orsaken till att den år 1919 tillkomna skogs- och flottledshärbärgeslagstiftningen ej fyllt sin uppgift på sätt, som enligt lagens mening var ämnat, är nog att söka i den bristande kontrollen över dess efterlevnad, varigenom det getts möjlighet att i stor utsträckning sätta den ur funktion och sålunda

undkomma verkningarna av densamma. Den bristande kontrollen återigen har sin grund däri att tillräcklig inspektionspersonal för kontrollens utövande ej ställts till förfogande. För att förstå detta, torde behöva erinras därom, att i vårt land tages årligen till användning cirka 10,000 härbärgen enbart för skogsdrivningarna. Men då man ställer detta vid sidan av det jämförelsevis ringa antal härbärgen, som årligen bliva föremål för inspektion, är det ej svårt att därur utläsa den brist, som ifråga om inspektionens effektivitet föreligger. Till stöd för detta åberopas tillgänglig officiell redogörelse över förrättad inspektion av härbärgen och stallar under åren 1921—1927, av vilken framgår, att i medeltal under dessa år inspekterades endast 441 härbärgen och 259 stallar.

Den hittills utförda inspektionen har på grund av otillräcklig inspektionspersonal huvudsakligen skett efter därom till skogs- och flottledsinspektören från arbetarhåll inkommen anmälan. Men det är ej tillfyllest, att inspektion av härbärgen sker endast i sådana fall, då anmälan gjorts. Skall syftet med denna lagstiftning vinnas, så är det av utomordentligt stor vikt, att inspektion av härbärgen kommer till utförande i långt större utsträckning än som tidigare varit fallet. Anmälan bör alltså inte ensamt vara förutsättningen för att inspektion skall komma ifråga, utan bör i detta hänseende en omläggning ske på så sätt, att en fortlöpande inspektion kommer till utförande oberoende av huruvida anmälan därom skett eller ej, och för detta erfordras, att nödigt antal assistenter ställs till skogs- och flottledsinspektörens förfogande. Det är så mycket mer skäl därtill, som erfarenheten visar, att det inte är uteslutande de mest bristfälliga härbärgena, som anmälas för inspektion, utan exempel kunna framdragas, vilka bestyrka riktigheten av att härbärgen i ännu mera bristfälligt skick än sådana, som efter skedd anmälan blivit av vederbörande myndighet förklarade otjänliga och hälsofarliga och med anledning därav utdömda, komma till användning. På grund av vissa inverkanse orsaker är ett sådant tillstånd möjligt.

Skogsarbetarbefolkningen har under en längre tid levat under ett snart sagt olidligt ekonomiskt betryck. Föreliggande officiella siffror utvisa, att gruppen skogsarbetare är den enda arbetargrupp i vårt land, som fått sina reallöner försämrade sedan år 1913. Därjämte förmärkes också en alltmera tilltagande arbetslöshet inom de egentliga skogsarbetarområdena i landet.

Skogsarbetsgivarna utöva genom den makt, som kapital, förfogandet över produktionsmedlen samt en effektiv organisation förlänar dem över de av skogsarbetet för sin utkomst beroende, en ekonomisk press, som inte endast håller dessa nere i ett tillstånd av ekonomisk utarmning, utan denna makt medverkar också till att sätta skogs- och flottledshärbärgeslagstiftningen ur funktion, och att denna lags annars mycket lofvärda syfte att bereda skogsarbetarna tjänliga bostäder äventyras. Sålunda är det möjligt att genom utnyttjandet av dessa ekonomiska maktmedel komma utom lagens räckvidd,

vilket skulle kunna förhindras, om kontrollen över dess efterlevnad skärptes. Det är nämligen så, att många skogsarbetare av rädsla för repressalier från skogsarbetsgivarnas sida draga sig för att anmäla ett härbärge för inspektion, huru befogat detta annars kunde vara. Följden kan nämligen bli vad den, att när ett hälsovådligt härbärge anmälts och detta medfört härbärgets utdömande, vilket åsamkat arbetsgivaren kostnader för reparation eller nybyggnad, så yppa sig sedermera svårigheter för dem, som tagit detta initiativ att hos arbetsgivaren få utföra något mera arbete. Arbetskraften har efter ett sådant tilltag blivit mindre begärlig än den möjligen tidigare varit. Alla arbetsgivare kunna dock inte brytas över en kam med avseende å villigheten eller ovilligheten att ställa sig till efter rättelse skogs- och flottledshärbärgeslagens föreskrifter. Medan mot den ena inga större anmärkningar kunna göras, är det däremot påtagligt, att en annan utnyttjar alla till buds stående medel för att undkomma lagens verkningar. Sålunda kan man konstatera, att med nuvarande ineffektiva kontroll över lagens efterlevnad, beror det i många fall ej så mycket på lagens innebörd utan fastmer på sämre eller bättre vilja hos vederbörande arbetsgivare vilka härbärgen, som komma att tillhandahållas. Det är påtagligt att rättvisa måste skipas även i detta hänseende, ty det kan icke vara riktigt att den, som visar uppenbar likgiltighet för lagens helgd, skall formligen åtnjuta en om än självtilldelad premiering genom utnyttjandet av de ekonomiska maktresurserna, medan en annan med större respekt för lagen av denna anledning inte kan tillgodogöra sig samma ekonomiska fördel som den andre. Skall skogs- och flottledshärbärgeslagens syfte nås, så måste den lucka, som den nuvarande bristande kontrollen över lagens efterlevnad onekligen utgör, tilltäppas. Biträden till nödigt antal måste därför ställas till skogs- och flottledsinspektörens förfogande, varigenom det ges möjlighet att utföra en fortlöpande inspektion av härbärgen och stallar i skogarna. Anmälan bör alltså inte ensamt utgöra förutsättningen för att inspektionen skall komma till stånd.

Därjämte torde det även vara så, att inspektionen måste forceras i hastigare tempo under tiden efter sedan avverkningsplatserna för kommande säsong äro kända samt härbärgen och stallar iordningställda. Ehuru det visserligen i många fall är nödvändigt, så torde det dock vara mindre lämpligt att förrätta flertalet inspektioner under vintertiden sedan manskapet inflyttat, utan bör inspektion i största möjliga omfattning utföras innan inflyttning skett.

I ovannämnda motion vid 1929 års riksdag föreslogs, att fyra biträden eller underinspektörer voro nödvändiga för att en verkligt effektiv inspektion skulle kunna ske, men i den till årets riksdag avlämnade statsverkspropositionen under femte huvudtiteln föreslår Kungl. Maj:t att endast en assistent för denna inspektionsverksamhet skall tillsättas.

I skrivelse av den 28 september 1929 har socialstyrelsen med avseende

å åtgärder till höjande av skogs- och flottledshärbärgeslagarnas effektivitet framhållit, att en ökad inspektionsverksamhet, vilken är nödvändig för vinnande av denna effektivitet, ofrånkomligen förutsätter en förstärkning av den personal, som är anförtrodd att utföra inspektionsverksamheten, samt att den erforderliga personalökningen bör komma till stånd genom en förstärkning av yrkesinspektionens arbetskrafter å hithörande område. Styrelsen föreslår i anslutning härtill, dels att hos skogs- och flottledsinspektören från och med den 1 juli 1930 tillsvidare anställs en assistent å extra stat, dels ock att styrelsen måtte beredas möjlighet att till ytterligare biträde åt nämnda inspektör tillsvidare under en tid av fem månader årligen anställa en extra befattningshavare. Ehuru detta förslag till utökning av personal för inspektionsverksamheten inte kan anses tillfyllest för utövande av den nödvändiga kontrollen över lagens efterlevnad, och som till hälften understiger den personalutökning, som motionärerna vid 1929 års riksdag ansågo vara behövlig, så innebär ju socialstyrelsens förslag en förbättring jämförd med Kungl. Maj:ts förslag.

Då någon utökning av personal för ifrågavarande inspektionsverksamhet utöver det av socialstyrelsen föreslagna antalet knappast kan vara möjlig ernå vid innevarande riksdag, vilja undertecknade stanna vid detta förslag och varmt förorda detsamma till antagande. Genom den ehuru ringa utökning av inspektionspersonal, som förslaget innebär, nödvändiggöres emellertid att det under femte huvudtiteln upptagna extra anslaget till yrkesinspektionens verksamhet höjes från 72 000 kronor till 75 400 kronor. I anslutning härtill hemställs,

att riksdagen måtte besluta att till yrkesinspektionens verksamhet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 75 400 kronor.

Stockholm den 21 januari 1930.

Evald Ericsson
i Sörsjön.

Nils Olsson
i Rödningsberg.